

NATUURONDERZOEK HEYCOP UTRECHT

Vleermuizen

Conceptrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever:

Contactpersoon:

Adres:

Tel:

E-mail:

Uitvoering:

Adres:

Tel:

E-mail:

Auteur:

Kwaliteitscontrole:

Projectcode: DNVL1809

Status: Concept

Datum: 8-10-2018

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O. Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek	5
2.1	Vleermuizen	5
2.2	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	5
2.3	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	5
2.4	Winterverblijfplaatsen.....	5
2.5	Vliegroutes en foerageergebieden	5
2.6	Overzicht inventarisaties	6
3	Resultaten	7
3.1	Algemeen.....	7
3.2	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	7
3.3	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	7
3.4	Winterverblijfplaatsen.....	7
3.5	Vliegroutes en foerageergebieden	7
3.6	Belang projectgebied	8
4	Conclusie en aanbevelingen	9
4.1	Conclusie	9
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	9
	Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuisonderzoek	10
	Bijlage 2: Foto's verblijfplaatsen vleermuizen.....	11

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Men is voornemens om de bebouwing in het projectgebied te amoveren en nieuwbouw te realiseren. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2017 is door Tauw een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan ecologie. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor vleermuizen. In opdracht van DNS Planvorming B.V. is derhalve een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het vleermuisonderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten. De huidige gedragscodes zijn nog niet afgestemd op dan wel goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met effecten op Europees beschermde soorten.

Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (vogels) en 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017¹.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Pettersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.6 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.2 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei - 15 juli is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes hebben 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.3 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus - 15 september zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar zwermplaatsen van vleermuizen. De inventarisaties zijn afgestemd op zwermgedrag van de te verwachten soorten.

2.4 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 11 september 2018 is het projectgebied onderzocht op zwermende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur vanaf middernacht. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijven van vleermuizen. Tussen de twee inventarisaties naar zwermplaatsen is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd. Er heeft geen inpandig onderzoek naar winterverblijfplaatsen plaatsgevonden.

2.5 VliegrouTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

2.6 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. M. Bouma.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
29-05-2018	21:45 – 23:45	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 20 °C
30-05-2018	03:25 – 05:25	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 19 °C
09-07-2018	22:00 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 14 °C
23-08-2018	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 15 °C
23-08-2018	04:40 – 06:40	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 15 °C
11-09-2018	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Geheel bewolkt, windkracht 3, 17 °C

3 RESULTATEN

3.1 ALGEMEEN

Binnen het projectgebied zijn enkel de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht.

In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.2 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Tijdens het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen is er een zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze bevindt zich op de kopse kant (noordgevel) in de muur van het langwerpige gebouw aan de zuidwestzijde van het projectgebied. De invliegopening bevindt zich onder de houten dakrand op een plaats waar geen lampen aanwezig zijn. De rest van de gevel is 's nachts vrij sterk verlicht. In bijlage 2 is de verblijfplaats op foto weergegeven. Tijdens het onderzoek zijn meerdere individuen van de gewone dwergvleermuis foeragerend en passerend waargenomen in het projectgebied.

3.3 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen zijn de gewone dwergvleermuis en een ruige dwergvleermuis waargenomen in het projectgebied. De ruige dwergvleermuis toonde geen specifieke binding met het projectgebied en betrof een passerend individu. De zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt tevens gebruikt als paarverblijfplaats door een gewone dwergvleermuis. De directe omgeving maakt onderdeel uit van het baltsterritorium van dit individu. Met name langs de noordgevel van de bebouwing waar de verblijfplaats zich bevindt wordt langdurig door dit individu gebruikt voor het baltsen. In de bebouwing aan de noordoostzijde van het projectgebied is een paarverblijfplaats van twee gewone dwergvleermuizen waargenomen. De exacte verblijfplaats is niet waargenomen, maar op basis van het zwermgedrag bevindt de verblijfplaats zich op de hoek van het gebouw tussen de daklijsten danwel in de spouwmuur welke toegankelijk is middels meerdere ventilatievoegen.

Op meerdere plekken zijn kortstondig baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord, maar het betreft geen vaste baltsterritoria.

3.4 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Tijdens het onderzoek naar zwermende vleermuizen in het kader van winterverblijfplaatsen is er geen gedrag van vleermuizen waargenomen dat indicatief is voor een massawinterverblijfplaats. Het voorkomen van massawinterverblijfplaatsen in het projectgebied is dan ook uitgesloten. Beide paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis kunnen ook als winterverblijfplaats worden gebruikt door de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen zijn zeer vermoedelijk vrij van vorst en zodoende geschikt tijdens een strenge winter voor vleermuizen om te verblijven. Er heeft geen inpandig onderzoek naar vleermuizen plaatsgevonden.

3.5 Vliegroutes en foerageergebieden

Tijdens het onderzoek in de zomer- en kraamperiode van vleermuizen is een vliegroute waargenomen van meerdere individuen van de gewone dwergvleermuis. Het aantal individuen die gebruik maken van de vliegroute wordt geschat op minimaal zeven individuele gewone dwergvleermuizen. Het aantal individuen was niet exact te bepalen omdat de route zowel in westelijke als oostelijke richting wordt gebruikt en op de route ook werd gefoerageerd door de vleermuizen. De route loopt langs de zuidgevel van het grote gebouw aan de noordrand van het projectgebied. De vleermuizen vliegen hierbij langs de opgaande beplanting aan de westzijde van het projectgebied en vervolgens vlak boven de aanwezige verlichting aan de zuidgevel richting de oostelijk gelegen Kruisvaart en terug, vermoedelijk om daar te foerageren.

In het projectgebied zijn enkel gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Het betreft maximaal vijf individuele gewone dwergvleermuizen die gelijktijdig aanwezig zijn in het projectgebied. Met name de opgaande beplanting aan de westzijde van het projectgebied wordt gebruikt als foerageergebied.

In het zuiden van projectgebied bevindt zich een opslagplaats onder een luifel. De ruimte onder de luifel wordt door een gewone dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied, met name vlak na het uitvliegen als het in overig foerageergebied nog vrij licht is en zeer vermoedelijk met minder gunstige weersomstandigheden.

3.6 BELANG PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde vleermuizen. In tabel 2 is weergegeven welke functies zijn aangetroffen en wat het belang van het projectgebied is voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Tabel 2: Beschermde functies vleermuizen

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie	Belang
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Paarverblijfplaats Zomer-/ paarverblijfplaats Foerageergebied Vliegroue	Groot Groot Redelijk Redelijk

De verblijfplaatsen kennen beiden een voortplantingsfunctie en bevinden zich aan een vlieg-/ foerageerroute van gewone dwergvleermuizen. Daarnaast kunnen beide verblijfplaatsen tevens in de winter dienen als winterverblijfplaats. Zodoende zijn de verblijfplaatsen van groot belang.

Het aanwezige foerageergebied is voor de gewone dwergvleermuis van redelijk belang, gezien dit in de kraamperiode en paarperiode intensief wordt benut. Tevens is de vliegroue voor de gewone dwergvleermuis van redelijk belang omdat deze door meerdere dieren in de kraamperiode vrij intensief wordt gebruikt. Er zijn echter alternatieve routes voorhanden. Het betreft dan ook geen essentiële vliegroue.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

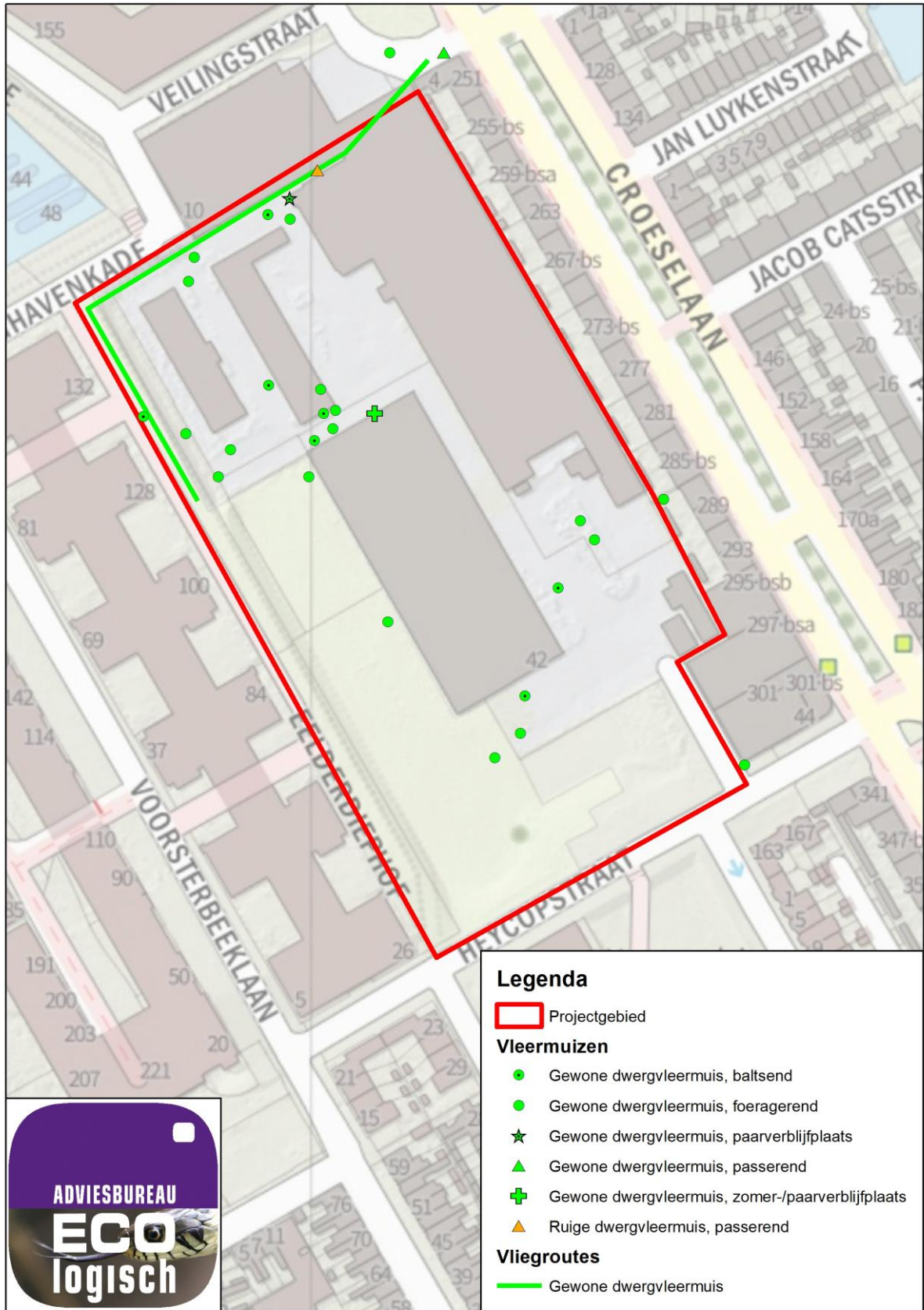
4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft een zomerverblijfplaats dat in de paarperiode tevens als paarverblijfplaats wordt gebruikt door minimaal een gewone dwergvleermuis. Daarnaast is er nog een paarverblijfplaats van twee gewone dwergvleermuizen waargenomen. Langs de bebouwing en beplanting is een vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis waargenomen, tevens fungeert de beplanting als belangrijk foerageergebied.

4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Gelet op de voorgenomen ontwikkeling waarbij alle bebouwing wordt gesloopt zullen de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. Dit betreft een overtreding van de verboden uit artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk kunnen bij het amoveren van de bebouwing tevens vleermuizen worden gedood en/of verstoord. Het doden en opzettelijk verstoren van beschermde vleermuizen is een overtreding van de verbodsartikelen uit artikel 3.5 respectievelijk lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen is daarom een ontheffing nodig van bovenstaande verbodsartikelen voor de gewone dwergvleermuis. Aan deze ontheffing kunnen voorwaarden verbonden zijn in de vorm van mitigerende en compenserende maatregelen. Meerdere compenserende maatregelen voor de gewone dwergvleermuis kennen een gewenningsperiode.

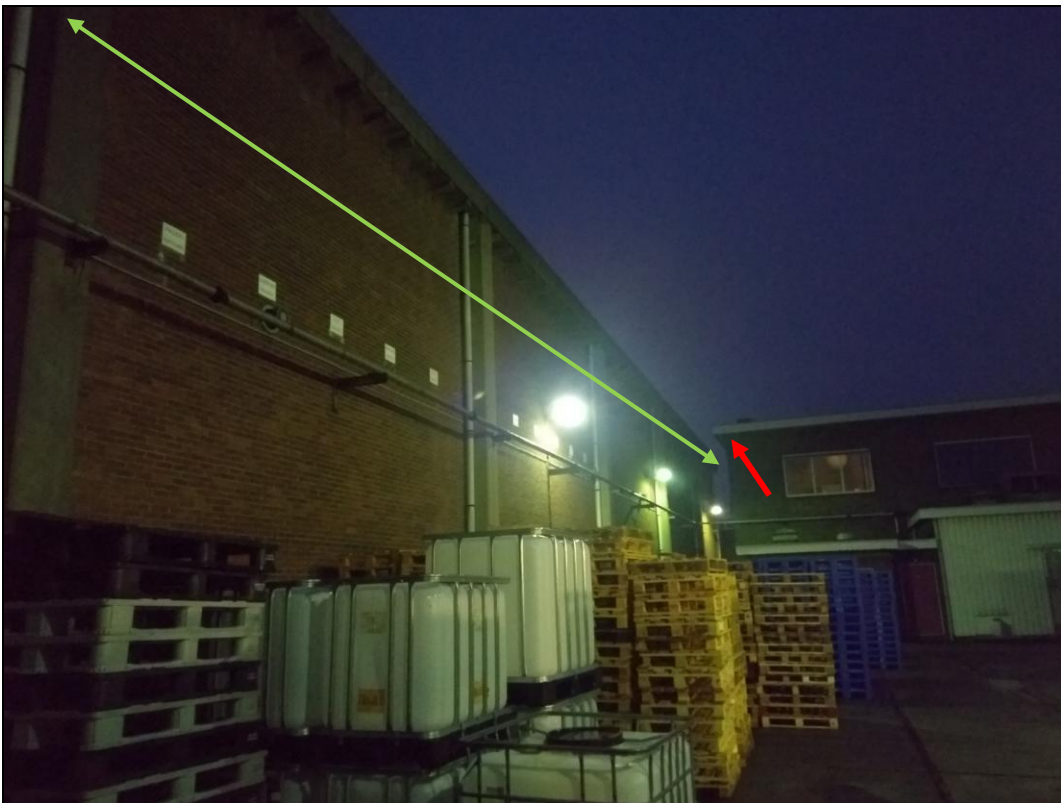
Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuisonderzoek

Bijlage 2: Foto's verblijfplaatsen vleermuizen

Zomer-/paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis

Paarverblijfplaats en vliegroute gewone dwergvleermuis